

Magdalena Rudnicka

NOWY ZMODYFIKOWANY OGÓLNY SYSTEM PREFERENCJI CELNYCH UNII EUROPEJSKIEJ*

1. Wstęp

Wspólnota wprowadziła swój system powszechnych preferencji taryfowych – GSP (*Generalized System of Preferences*) 1 lipca 1971 r., z rekomendacji Konferencji Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju – UNCTAD [*Prawo...* 2003, s. 318]. Przewidywał on autonomiczne, niewzajemne ułatwienia w imporcie przyznawane krajom będącym na niższym poziomie rozwoju gospodarczego i tym samym wymagającym wsparcia [Ambroziak, Kawecka-Wyrzykowska 2001, s. 319]. Zgodnie z hasłem „rozwój przez handel” system GSP miał być najbardziej klarowną i najbardziej efektywną metodą pomocy krajom rozwijającym się [Hordyński 2002, s. 35].

System ogólnych preferencji taryfowych wpisuje się w ramy wspólnej polityki handlowej Unii Europejskiej oraz w priorytety Światowej Organizacji Handlu; wspólnota międzynarodowa uznaje handel za zasadniczy czynnik rozwoju.

GSP jest jednym z kluczowych elementów, które umożliwiają wspieranie krajów rozwijających się w promowaniu rozwoju gospodarczego poprzez handel oraz zmniejszanie ubóstwa. Zadaniem systemu jest pomoc tym krajom w korzystaniu z globalizacji, tj. w osiągnięciu takiego poziomu konkurencyjności, który spowoduje, że ekonomicznie będą one samowystarczalne, a tym samym staną się równorzędnymi partnerami w handlu międzynarodowym [Komunikat... 2004, s. 3].

2. Ramy prawne

Od 2004 r. w ramach Unii Europejskiej trwały prace nad nowym rozporządzeniem w sprawie generalnego systemu preferencji celnych. Podstawowe założenia

* Autorka niniejszego artykułu korzysta ze stypendium naukowego w ramach projektu „DR BEST”, realizowanego w ramach ZPORR, priorytet II, działanie 2.6, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz przez budżet państwa.

odnoszące się do przyszłego projektu unijnego rozporządzenia ustanawiającego nowe zasady preferencji celnych na towary importowane na rynek Wspólnoty z krajów rozwijających się zostały zawarte w komunikacie Komisji Wspólnot Europejskich zatytułowanym „Kraje rozwijające się, handel międzynarodowy i utrzymywany rozwój: rola Systemu Ogólnych Preferencji Taryfowych (GSP) Wspólnoty na dekadę 2006/2015”¹. Rozporządzenie Rady (WE) nr 980/2005 z dnia 27 czerwca 2005 r. wprowadzające plan ogólnych preferencji taryfowych weszło w życie 1 stycznia 2006 r.² i będzie obowiązywać do 31 grudnia 2008 r. Zastąpiło ono rozporządzenie Rady (WE) nr 250/2001 o stosowaniu systemu ogólnych preferencji taryfowych w okresie od 1 stycznia 2002 r. do 31 grudnia 2004 r. zmienione rozporządzeniem nr 2211/2003 przedłużającym okres jego obowiązywania do 31 grudnia 2005 r.

Przy wprowadzaniu w życie tego rozporządzenia komisja jest wspierana przez Komitet Ogólnych Preferencji [Rozporządzenie... 2005, art. 28, ust. 1], który zajmuje się m.in. promocją systemu i organizuje seminaria poświęcone temu tematu w krajach będących beneficjentami komitetu.

3. Struktura GSP

Nowym systemem GSP objętych zostało 178 niezależnych państw i terytoriów, które tego najbardziej potrzebują – w szczególności kraje małe, wyspiarskie, bez dostępu do morza i o niskim stopniu dywersyfikacji gospodarczej [Piotrowski 2006, s. 17]. Zakres przedmiotowy uległ rozszerzeniu o ok. 300 produktów – głównie z sektora rolnego i rybołówstwa [www.handelue...].

Utrzymano w mocy obowiązujący podział produktów na wrażliwe, tj. towary produkowane na rynku Unii Europejskiej, dla których nadmierny import z krajów trzecich może stanowić zagrożenie, i niewrażliwe. Preferencje są zatem różnicowane w zależności od wrażliwości towarów, co służy uwzględnieniu sytuacji tych sektorów, które wytwarzają te same lub podobne produkty we Wspólnocie. Lista produktów uznawanych za wrażliwe uległa znacznej modyfikacji; obecnie uwzględnia ona potrzeby importowe nowych państw członkowskich UE, w tym Polski. Niektóre produkty tradycyjnie uznane w Polsce za wrażliwe zostały z niej wycofane; dotyczy to np. mrożonych truskawek i malin [www.mgip...].

Uproszczenie GSP wiąże się ze zmniejszeniem liczby rodzajów preferencji z pięciu³ do trzech. Obecny plan ogólnych preferencji taryfowych składa się z rozwiązania ogólnego i dwóch rozwiązań szczególnych: systemu zachęcającego do

¹ COM (2004) 461 z 7 lipca 2004 r.

² Część rozporządzenia, tzw. *szczególne rozwiązania motywacyjne dotyczące zrównoważonego rozwoju i dobrych rządów*, weszły w życie 1 lipca 2005 r. w celu zapewnienia zgodności z decyzją WTO w sprawie rozwiązań szczególnych dotyczących zwalczania produkcji i handlu narkotykami.

³ Podstawowy GSP (produkty wrażliwe i niewrażliwe), system EBA dla krajów najsłabiej rozwiniętych, dwa systemy specjalne „socjalny” i „środowiskowy” oraz system zachęcający do walki z produkcją i przemysłem środków odurzających, zob. [Prawo... 2003, s. 318].

trwałego rozwoju i budowy ładu korporacyjnego oraz systemu na rzecz najmniej rozwiniętych krajów [Komunikat... 2004, s. 9].

Ogólne preferencje taryfowe dotyczą przywozu produktów ze wszystkich państw będących beneficjentami systemu. Cła wspólnej taryfy celnej na produkty wymienione w załączniku II rozporządzenia nr 980/2005 jako niewrażliwe zostały całkowicie zawieszone, z wyjątkiem cel na składniki rolne [Rozporządzenie... 2005, art. 7, ust. 1]. Cła *ad valorem* na produkty wrażliwe zostały obniżone o 3,5 punktu procentowego stawki celnej stosowanej w stosunku do krajów objętych klauzulą najwyższego uprzywilejowania, dla produktów z sekcji tekstylnej XI (a) i XI (b)⁴ obniżka ta wynosi 20% [Rozporządzenie... 2005, art. 7, ust. 2]. Cła specyficzne – inne niż cła minimalne lub maksymalne na produkty wrażliwe – zostają zredukowane o 30% [Rozporządzenie... 2005, art. 7, ust. 4].

Cło powinno być całkowicie zawieszone, gdy preferencyjne traktowanie skutkuje cłem *ad valorem* w wysokości 1% lub mniejszym albo cłem specyficznym w wysokości 2 euro lub mniejszym, ponieważ koszt pobrania takiego cła może być wyższy od uzyskanego przychodu.

Szczególne rozwiązanie motywacyjne dotyczące zrównoważonego rozwoju i dobrych rządów, tzw. GSP Plus, jest przyznawane państwu, które ratyfikowało i skutecznie realizuje konwencje OZN i Międzynarodowej Organizacji Pracy, dotyczące przestrzegania podstawowych praw człowieka i praw pracowniczych⁵, a także konwencje dotyczące środowiska naturalnego oraz zasad dobrych rządów⁶. Kraje włączone do systemu motywacyjnego uzyskują dodatkowe preferencje w formie zawieszenia cel *ad valorem* i cel specyficznych (jeśli nie są połączone z cłem *ad valorem*).

Szczególne rozwiązania dotyczące krajów najsłabiej rozwiniętych⁷ przewidują bezcłowy i bezkontyngentowy dostęp do rynku UE produktów pochodzących z tych krajów (tzw. inicjatywa „wszystko oprócz broni” – *Everything But Arms*, EBA). Kraje LDC mogą eksportować swoje produkty na rynek Wspólnoty po zerowej stawce celnej z wyjątkiem broni, amunicji oraz ryżu i cukru⁸. W stosunku do cukru i ryżu planuje się stopniową redukcję stawek celnych, tak aby w 2009 r.⁹ zostały one całkowicie zawieszone. Do tego czasu na każdy rok gospodarczy otwarte zostaną kontyngenty taryfowe¹⁰ o zerowej stawce celnej na ryż i cukier

⁴ Istotnym *novum* wprowadzonym w obecnym GSP jest rozdział sekcji tekstylnej na XI(a) – wyroby włókiennicze oraz XI(b) – artykuły włókiennicze, zob. [Rozporządzenie... 2005, art. 6, lit. b].

⁵ Wymienione w załączniku III, część A rozporządzenia Rady (WE) nr 980/2005.

⁶ Wymienione w załączniku III, część B rozporządzenia Rady (WE) nr 980/2005.

⁷ Uznane i sklasyfikowane przez ONZ jako najsłabiej rozwinięte, tzw. kraje LDC (*Least Developed Countries*).

⁸ Od 2006 r. zniesiono ograniczenia ilościowe w imporcie bananów z krajów najmniej rozwiniętych.

⁹ Cła na ryż zostaną całkowicie zwieszone z dniem 1 września 2009 r., a na cukier – z dniem 1 lipca 2009 r.

¹⁰ Z każdym kolejnym rokiem kontyngenty będą podnoszone o 15% powyżej kontyngentu z poprzedniego roku.

pochodzące z krajów objętych tym rozwiązaniem [Rozporządzenie... 2005, art. 12, ust. 2, 4, 5]. Natomiast dział 93 wspólnej taryfy celnej (broń i amunicja; części i akcesoria) jest całkowicie wyłączony z systemu GSP [Hordyński 2002, s. 35-36].

4. Szczególne rozwiązanie motywacyjne

Obydwa funkcjonujące w ramach poprzedniego GSP specjalne systemy zachęty do ochrony podstawowych praw pracowników (socjalny) i do ochrony środowiska (środowiskowy) [Buczowski 2002, s. 61] w ich dotychczasowej postaci były wykorzystywane w niewielkim stopniu. Niektóre kraje będące beneficjentami wołały nie poddawać się rygorom oceny ich legislacji socjalnej, a tym bardziej rygorom oceny jej stosowania. Ponadto długotrwałość i złożoność procedur oceny sprawiły, że instrument ten był jeszcze mniej atrakcyjny. Poza tym zachęta środowiskowa dotyczyła wyłącznie lasów tropikalnych, sprowadzając tym samym ochronę środowiska do bardzo wąskiego przedziału. Również brak kryteriów objęcia specjalnym systemem walki z produkcją i przemysłem narkotyków został skrytykowany przez organ odwoławczy WTO [Komunikat... 2004, s. 10].

Specjalny program wspierania zrównoważonego rozwoju i dobrych rządów opiera się na koncepcji trwałego wzrostu jako na kluczowym elemencie nowego GSP. Liczne międzynarodowe umowy i deklaracje uznały istniejące powiązanie między rozwojem a przestrzeganiem praw człowieka, praw socjalnych, ochrony środowiska i ładu korporacyjnego. Kraje rozwijające się, które wobec braku środków na rozwój swoich gospodarek i niedostatecznej integracji w ramach systemu handlu międzynarodowego realizują jednocześnie zadania wynikające z ratyfikacji i stosowania konwencji w wymienionym zakresie, powinny korzystać z dodatkowych preferencji taryfowych. Udzielenie tych ułatwień ma na celu wspieranie dalszego rozwoju gospodarczego, a tym samym wychodzenie naprzeciw potrzebie zrównoważonego rozwoju [Opinia... 2005, s. 7].

Skuteczna realizacja konwencji międzynarodowych jest monitorowana przez komisję, która dokonuje oceny związku pomiędzy dodatkowymi preferencjami taryfowymi a wspieraniem zrównoważonego rozwoju. Wspólnota zaprzestanie stosowania owych preferencji, jeśli ocena wykaże, że kraje z nich korzystające dopuszczają się poważnych i systematycznych zaniedbań [Komunikat... 2004, s. 3].

Po dokonaniu oceny faktycznej wdrażania postanowień konwencji międzynarodowych komisja zdecydowała w grudniu 2005 r. o przyznaniu preferencji w ramach systemu GSP Plus pięciu krajom andyjskim (Boliwii, Ekwadorowi, Kolumbii, Peru i Wenezueli), sześciu krajom Ameryki Środkowej (Gwatemali, Hondurasowi, Kostaryce, Nikaragui, Panamie i Salwadorowi) oraz Gruzji, Mongolii i Sri Lance¹¹.

¹¹ Kraje wymienione w kolumnie D załącznika I do rozporządzenia Rady (WE) nr 980/2005.

5. System stopniowania

Istotne zmiany nowego GSP UE dotyczą rozwiązań w zakresie graduacji, tj. możliwości wyłączenia z preferencji najbardziej konkurencyjnych towarów pochodzących od beneficjentów GSP. Stopniowanie jest stosowane w stosunku do grup produktów, które ze względu na swoją konkurencyjność na rynku wspólnotowym nie muszą już korzystać z eksportu wspieranego przez GSP [Piotrowski 2006, s. 17-18]. Stopniowanie nie jest sankcją karną, ale sygnałem, że system odegrał swoją rolę. Tym samym stopniowanie jest ściśle powiązane z pojęciem konkurencyjności gospodarczej krajów będących beneficjentami [Komunikat... 2004, s. 9].

Istota systemu stopniowania stworzona w latach wcześniejszych pozostała niezmieniona. W obecnej wersji GSP uproszczono natomiast kryterium, na podstawie którego następuje usunięcie określonej grupy produktów z systemu. W miejsce dotychczasowych trzech¹² kryteriów wyłączeń wprowadzono jedno wyrażone udziałem importu preferencyjnego w przywozie wspólnotowym, bez uwzględnienia wskaźników rozwoju i ubóstwa. Wysokość obowiązującego progu graduacji ustalono na poziomie 15% dla wszystkich grup towarowych z wyjątkiem tekstyliów, dla których wskaźnik ten ustalono na poziomie 12,5%. Preferencje taryfowe zostają zniesione w stosunku do produktów pochodzących z danego państwa beneficjenta, jeśli średnia wartość przywozu z tego państwa produktów danej sekcji przez trzy kolejne lata przekracza 15%¹³ wartości wspólnotowego importu tych samych produktów ze wszystkich państw i terytoriów objętych preferencjami [Rozporządzenie... 2005, art. 14, ust. 1]. Obowiązkiem komisji jest notyfikowanie bezpośrednio zainteresowanemu krajowi decyzji o skreśleniu danej sekcji z listy GSP [Rozporządzenie... 2005, art. 14, ust. 4].

W ramach nowego mechanizmu 80% eksportu z Chin objęto wyłączeniami, pomimo że Chiny formalnie nadal należą do systemu GSP. W przypadku eksportu z Indii preferencje taryfowe zostały cofnięte w odniesieniu do materiałów włókienniczych, natomiast odzież nadal z nich korzysta [Piotrowski 2006, s. 18].

Ponadto zniesiono podział na „sektory”; grupy produktów są definiowane przez odniesienie do „sekcji” wspólnej taryfy celnej. Ponieważ sekcje taryfy celnej dotyczą znacznie szerszego zakresu towarowego niż sektory, trudniej będzie dokonać takiej graduacji. Stopniowaniu podlegają tylko kraje, które średnio osiągnęły konkurencyjność wszystkich produktów z danej sekcji przez trzy kolejne lata. Tym samym małe kraje, które osiągnęły konkurencyjność zaledwie kilku produktów, nie zostaną poddane stopniowaniu [Komunikat... 2004, s. 10].

Z listy państw korzystających z ułatwień w ramach nowego systemu preferencji usuwane są także kraje, które korzystają jednocześnie z preferencyjnego dostę-

¹² Udział w imporcie preferencyjnym, wskaźnik rozwoju, wskaźnik specjalizacji w eksporcie.

¹³ Dla produktów z sekcji XI próg ten wynosi 12,5%.

pu do rynku wspólnotowego będącego skutkiem umowy o wolnym handlu, jeśli umowa ta obejmuje co najmniej wszystkie preferencje przewidziane w obecnym planie dla tego państwa [Rozporządzenie... 2005, art. 3, ust. 2].

6. Czasowe cofnięcie

Nowy system GSP istotnie wzmocnił klauzulę o czasowym wycofaniu preferencji celnych w stosunku do wszystkich lub niektórych produktów pochodzących z kraju beneficjenta, jeśli państwo to poważnie i systematycznie narusza zasady określone w konwencjach OZN i w Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczących przestrzegania podstawowych praw człowieka i praw pracowniczych oraz w konwencjach dotyczących środowiska naturalnego i zasad dobrych rządów, a także nie przestrzega konwencji dotyczących prania brudnych pieniędzy. Preferencje taryfowe mogą również zostać czasowo cofnięte, jeżeli państwo beneficjent nieskutecznie kontroluje wywóz lub tranzyt narkotyków lub stosuje nieuczciwe praktyki handlowe, które mają niekorzystny wpływ na przemysł Wspólnoty [Rozporządzenie... 2005, art. 16, ust. 1].

Okres zawieszenia rozwiązań preferencyjnych w odniesieniu do państwa beneficjenta, co do którego istnieją wystarczające dowody uzasadniające czasowe cofnięcie, nie może przekraczać sześciu miesięcy. Po upływie tego czasu komisja podejmuje decyzję o zakończeniu lub przedłużeniu okresu zawieszenia [Rozporządzenie... 2005, art. 17, ust. 5].

W związku z sytuacją polityczną w Myanmarze zostało utrzymane czasowe cofnięcie wszystkich preferencji taryfowych w odniesieniu do przywozu produktów pochodzących z tego kraju.

7. Klauzula ochronna

W unijnym GSP przewidziano także możliwość zastosowania typowej klauzuli ochronnej, gdy produkt pochodzący z państwa beneficjenta jest przywożony na warunkach, które powodują lub grożą spowodowaniem poważnych trudności dla wspólnotowego producenta podobnych lub bezpośrednio konkurujących produktów; wówczas zwykle cła wspólnej taryfy celnej na ten produkt mogą zostać ponownie wprowadzone [Rozporządzenie... 2005, art. 21, ust. 1].

Gdy przywóz produktów sekcji XI(b) pochodzących z państwa beneficjenta zwiększa się o co najmniej 20% w porównaniu z poprzednim rokiem lub przekracza 12,5% wartości wspólnotowego przywozu artykułów włókienniczych w okresie dwunastu miesięcy, preferencje taryfowe zostają zniesione [Rozporządzenie... 2005, art. 21, ust. 8].

Przepisy obowiązującego planu ogólnych preferencji taryfowych w żaden sposób nie ograniczają możliwości stosowania klauzul ochronnych przyjętych jako

część wspólnej polityki rolnej, wspólnej polityki handlowej ani żadnej innej klauzuli ochronnej, która może mieć zastosowanie [Rozporządzenie... 2005, art. 25].

Należy mieć na uwadze, że klauzule ochronne i czasowe cofnięcia mogą być stosowane tylko w ostateczności i z należyтым poszanowaniem zasady proporcjonalności [Rezolucja... 2006, s. 3].

8. Reguły pochodzenia

Reguły pochodzenia stosowane do preferencji taryfowych przewidzianych w nowym GSP zostały ustalone w innym otoczeniu ekonomicznym i warunkach produkcji¹⁴ w celu uzyskania pewności, że korzyści z nich czerpią wyłącznie uprawnione kraje. Obecne reguły pochodzenia są bardziej rygorystyczne niż to jest konieczne do osiągnięcia ich celu [Opinia... 2005, s. 8]. W związku z tym podjęto prace nad uproszczeniem, ustabilizowaniem i wyjaśnieniem reguł pochodzenia towarów objętych GSP UE¹⁵ i związanych z nimi procedur administracyjnych, aby lepiej służyły one wspieraniu rozwoju gospodarczego i przemysłowego. Za konieczne uznano ich dostosowanie na poziomie formalnym, merytorycznym i proceduralnym [Komunikat... 2004, s. 11]. Złożoność dotychczasowej formy, treści i procedur reguł pochodzenia była główną z przyczyn niepełnego wykorzystania preferencji handlowych systemu GSP, zwłaszcza przez kraje najsłabiej rozwinięte [Opinia... 2005, s. 5].

W 2005 r. przedstawiono nowy projekt reguł pochodzenia, który w miejsce dotychczasowych kilku różnych kryteriów, które decydują o uznaniu towaru za pochodzący z danego obszaru, wprowadza jeden wskaźnik oparty na wartości dodanej. Ponadto projekt zmian przewiduje rozszerzenie kumulacji pochodzenia, ułatwienia w dokumentowaniu pochodzenia towarów, a także zastąpienie zasady transportu bezpośredniego¹⁶ klauzulą niemanipulacji. Przepis ten wprowadza wymóg, że towary, które zostały wysłane z kraju korzystającego z preferencji do UE, muszą być tymi samymi towarami, które są zgłaszane do procedury dopuszczenia do obrotu we Wspólnocie [Piotrowski 2006, s. 21].

9. Znaczenie ogólnego systemu preferencji

Od chwili jego utworzenia ogólny system preferencji stanowił jeden z kluczowych instrumentów pomocy w ograniczaniu ubóstwa w krajach rozwijających się, ułatwiając im generowanie przychodów z handlu międzynarodowego, a także

¹⁴ Stosuje się reguły pochodzenia ustalone w rozporządzeniu Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r.

¹⁵ *Zielona księga* komisji nt. „Przyszłości reguł pochodzenia w preferencyjnych systemach handlowych”, COM 2003 (787) z 18 grudnia 2003 r.

¹⁶ Zasada transportu bezpośredniego oznaczała konieczność nadzoru nad towarami w trakcie całego procesu transportu i udokumentowania tego nadzoru.

przyczyniał się do ich trwałego wzrostu przez wspieranie rozwoju przemysłu i dywersyfikacji ich gospodarek [Opinia... 2005, s. 6].

Znaczenie systemu GSP dla krajów rozwijających się zmniejszyło się istotnie od momentu jego wprowadzania przede wszystkim ze względu na kolejne obniżki cel na forum WTO, jak też ze względu na dużą liczbę krajów objętych różnorodnymi preferencjami w imporcie do Unii [Ambroziak, Kawecka-Wyrzykowska 2001, s. 320]. Trudno jednak nie doceniać jego znaczenia dla bilansu handlowego i tempa wzrostu gospodarczego kraju będącego beneficjentem tej formy pomocy [Wiktor 2005, s. 187].

10. Podsumowanie

Wspólnotowy GSP jest najbardziej obszernym i najważniejszym systemem preferencji dostępnym dla krajów rozwijających się. Ta wiodąca pozycja umocniła się jeszcze w następstwie przystąpienia dziesięciu nowych państw członkowskich.

Podstawowym celem zmian wprowadzonych przez zmodyfikowany GSP Unii Europejskiej jest uproszczenie warunków preferencji handlowych i zapewnienie ich większej stabilności i przejrzystości.

Obecny ogólny system preferencji taryfowych został udoskonalony poprzez skoncentrowanie się na najbardziej potrzebujących krajach rozwijających się i wzmocnienie elementu zrównoważonego wzrostu. Nowy system GSP kładzie nacisk na uproszczenie istniejących mechanizmów m.in. poprzez zmniejszenie liczby rodzajów preferencji z pięciu do trzech, nowy system graduacji oparty tylko na kryterium udziału w rynku oraz uproszczenie reguł pochodzenia [Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie..., s. 3-4].

Literatura

- Ambroziak A., Kawecka-Wyrzykowska E., *Traktatowe stosunki handlowe Wspólnoty Europejskiej z państwami trzecimi*, [w:] E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec, *Unia Europejska. Przygotowania Polski do członkostwa*, IKCHZ, Warszawa 2001.
- Buczkowski B., *Liberalizacja handlu w Unii Europejskiej*, [w:] *Handel międzynarodowy 2002*, red. K. Budzowski, S. Wydymus, AE, Kraków 2002.
- Hordyński K., *Wspólnotowy system powszechnych preferencji celnych*, „Wspólnoty Europejskie” 2002 nr 9 (132).
- Komunikat Komisji skierowany do Rady, Parlamentu Europejskiego oraz Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, „Kraje rozwijające się, handel międzynarodowy i rozwój zrównoważony: rola systemu ogólnych preferencji taryfowych (GSP) Wspólnoty na dekadę 2006/2015”, COM (2004) 461 z 7 lipca 2004 r.
- Opinia Komisji Rozwoju dla Komisji Handlu Międzynarodowego w sprawie projektu rozporządzenia Rady wprowadzającego ogólny system preferencji taryfowych, 2004/0242 (CNS) z 19 stycznia 2005 r.

- Piotrowski J., *Ocena systemu preferencji handlowych UE*, „Wspólnoty Europejskie” 2006 nr 5 (174). *Prawo Unii Europejskiej. Prawo materialne i polityki*, red. J. Barcz, Wydawnictwo Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warszawa 2003.
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie Komunikatu Komisji skierowanego do Rady, Parlamentu Europejskiego oraz Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, „Kraje rozwijające się, handel międzynarodowy i rozwój zrównoważony: rola systemu ogólnych preferencji taryfowych (GSP) Wspólnoty na dekadę 2006-2015”, COM (2004)0461.
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie preferencji taryfowych przyznawanych państwom beneficjentom planu GSP Plus, B6-XXX z 26 czerwca 2006 r.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 980/2005 z dnia 27 czerwca 2005 r. wprowadzające plan ogólnych preferencji taryfowych, Dz.Urz. UE L 169/1, 30.06.2005.
- Wiktor J.W., *Rynek Unii Europejskiej. Koncepcja i zasady funkcjonowania*, AE, Kraków 2005.
- www.handelue.pl.
- www.mgip.gov.pl.

A NEW MODIFIED EUROPEAN UNION'S SCHEME OF GENERALIZED TARIFF PREFERENCES

Summary

In 1971 the European Community implemented a Generalized System of Preferences under which industrialized countries grant unilateral preferential treatment to developing countries. The present EU's GSP came into force on 1 January 2006. It targets preferences on those countries which need them most and shifts the focus on the concept of sustainable development.

As compared to the previous scheme, the new regulation provides for three arrangements instead of five: the general arrangements, the special incentive arrangements to promote sustainable economy, and the special arrangements for least developed countries (LDCs).

Under the general arrangements, duties on imports of non-sensitive products are exempted, while duties on imports of sensitive products are reduced. The special incentive arrangements provide additional tariff preferences available for countries complying with international standards concerning in particular human rights, workers' rights and protection of the environment. The UE's GSP grants duty-free access to imports of all products from LDCs, except arms and munitions.

Even though, GSP has proved to be one of the most effective tools to help developing countries to enhance their export earnings, promote their industrialization, encourage the diversification of their economies and compete on international markets, it is necessary to stress that nowadays tariffs are not of great importance in foreign trade.